

Den Haag, 24 april 2018

Aan de leden van de Commissie Onderwijs Cultuur en Wetenschap
Tweede Kamer der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

Betreft: inbreng De Zaak Nu rondetafelbijeenkomst Arbeidsmarktpositie in
de Culturele en Creatieve sector, dd 25 april 2018

Geachte leden van de commissie OCW,

Presentatie-instellingen vormen met elkaar het belangrijkste niet-commerciële podium voor beeldend kunstenaars in Nederland. Sterk gevarieerd in grootte, in mate van institutionalisering, in karakter en profiel, gebruikmakend van een breed spectrum aan media en verspreid door het hele land, ervaren zij niettemin zonder uitzondering de precaire financiële positie van beeldend kunstenaars. Honoraria voor kunstenaars zijn helaas vaak de sluitpost op de begroting van kunstinstellingen.

Teneinde kunstenaars een onderhandelingspositie te geven met betrekking tot de honorering van hetgeen ze leveren aan instellingen, is door het BKNL de Richtlijn Kunstenaarshonoraria ontwikkeld. Sinds de invoering daarvan in 2017 is het aantal instellingen dat een honorarium betaalt aan kunstenaars verdubbeld. Een succes! Maar met een randje.

Met name de kleine en middelgrote (presentatie-)instellingen hebben in hun begroting geen ruimte voor een passende betaling van kunstenaars. Daarom heeft het Mondriaan Fonds, dankzij het feit dat Minister Bussemaker eenmalig € 600.000 ter beschikking heeft gesteld, een matchingsregeling in het leven geroepen voor instellingen die de Richtlijn Kunstenaarshonoraria toepassen. De verwachting is dat dit budget in de loop van 2018 volledig benut is. Op korte termijn is daarom een duurzame oplossing nodig die presentatie-instellingen in staat stelt om goed opdrachtgeverschap te kunnen leveren.

Het overheidsbeleid van de afgelopen jaren heeft mede geleid tot een structureel probleem op het gebied van de arbeidsomstandigheden in de culturele sector. Wij signaleerden ten tijde van de ingrijpende overheidsbezuinigingen op cultuur dat zich een 'slow burn' zou voltrekken over een groot en kwetsbaar deel van de sector. Die is nu overal voelbaar. Instellingen raken door hun reserves heen. Er is sprake van zelfexploitatie met financiële, personele en mentale uitputting tot gevolg. Het is onmogelijk om te innoveren en investeren teneinde organisaties toekomstbestendig te maken.

Het is schrijnend dat in 2017 het vacatureaanbod in de culturele sector voor 44 procent bestaat uit onbetaalde functies als vrijwilliger en stagiair.

Zoals Minister Bussemaker in haar brief 'Verkenning Arbeidsmarkt Cultuur' duidelijk maakte, leidt hun sterke intrinsieke motivatie ertoe dat professionals in de kunstsector koste wat kost hun culturele en artistieke bedrijvigheid willen voortzetten; ook als het financieel weinig oplevert.

Overheidsbeleid met nadruk op ondernemerschap en economische waarde van de sector en een gepassioneerde arbeidsmentaliteit in de sector leiden gezamenlijk tot maatschappelijk onverantwoorde arbeidsomstandigheden in de kunstsector.

Het is een gezamenlijk verantwoordelijkheid van de overheid en de sector om hierin verbetering aan te brengen. Het advies 'Passie gewaardeerd' van SER en de Raad voor Cultuur is daarin helder: een breed pakket van maatregelen is nodig om de arbeidsmarktsituatie te verbeteren. De ontwikkeling en implementering van de Fair Practice Code is daarin een belangrijke stap.

Wij roepen de overheid op om **structureel** middelen vrij te maken voor deze verbeteringen en om de Fair Practice Code in haar voorwaarden op te nemen.

De Richtlijn Kunstenaarshonoraria heeft duidelijk gemaakt dat het mogelijk is om een professionaliseringslag te maken. Hij dient dan ook als voorbeeld voor de gehele sector. Het is nu zaak om iedereen die in onze sector werkt realistisch te honoreren.

De Zaak Nu bepleit:

- Het instellen van een structurele bijdrage van ruim € 800.000 per jaar via het Mondriaan Fonds, zodat instellingen de Richtlijn Kunstenaarshonoraria kunnen blijven toepassen;
- Uitbreiding van richtlijn, collectieve afspraken en arbeidsrechtelijke bescherming naar alle zzp-ers in de sector;
- Het instellen van de Fair Practice Code als (landelijke) subsidievoorwaarde.

Met vriendelijke groet,

Arno van Roosmalen
voorzitter